

**Promowanie transformacji cyfrowej i innowacji społecznych
w kształceniu i szkoleniu zawodowym na rzecz
lepszego dostępu uczniów niesłyszących do rynku pracy**

2022-1-PL01-KA220-VET-000086953

Praktyczny Przewodnik

©3D4DEAF

Akronim projektu:

3D4DEAF

Nazwa projektu:

Promowanie transformacji cyfrowej i innowacji społecznych w kształceniu i szkoleniu zawodowym na rzecz lepszego dostępu uczniów niesłyszących do rynku pracy

Numer projektu: 2022-1-PL01-KA220-VET-000086953

KONSORCJUM:

- Koordynator:
  - SPOŁECZNA AKADEMIA NAUK, Polska – <https://san.edu.pl>
- Partnerzy:
  - A & A Emphasys Interactive Solutions Ltd, Cypr - www.emphasyscentre.com
  - European Digital Learning Network ETS, Włochy – www.dlearn.eu
  - Fondazione Istituto dei Sordi di Torino ONLUS, Włochy - www.istitutosorditorino.org/index.php/it/
  - Stowarzyszenie Rozwoju "Pitagoras", Polska – <https://www.pitagoras.org.pl/>
  - Instituto Hispano Americano de la Palabra, Hiszpania – <https://www.gaudem.es/>
  - AINTEK SYMVOULOI EPICHEIRISEON EFARMOGES YPSILIS TECHNOLOGIAS EKPAIDEFSI ANONYMI ETAIREIA, Grecja - <https://trainingcentre.gr/>

Strona www:

<https://3d4deafproject.eu/>

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Słowniczek.....	4
3. Trenerzy/Nauczyciele VET.....	5
Opis	5
Wskazówki i wytyczne	6
4. Uczniowie VET.....	10
Opis	10
Wskazówki i wytyczne	11
5. Przedsiębiorcy.....	15
Opis	15
Wskazówki i wytyczne	15

1. Wprowadzenie

Integracja osób niesłyszących na rynku pracy jest jednym z najważniejszych wyzwań; w Europie ponad pół miliona osób, które doświadczyły utraty słuchu, jest bezrobotna, a osoby, które znalazły zatrudnienie, zazwyczaj wykonują niskopłatne i niewymagające kwalifikacji prace. Obecnie oferta edukacyjna dla osób z poważnym ubytkiem słuchu w Europie jest bardzo ograniczona i w dużej mierze koncentruje się na edukacji szkolnej i praktykach zawodowych, a nie na długotrwałym zatrudnieniu.

Z tego powodu niniejszy praktyczny przewodnik ma na celu zapewnienie wsparcia i wzmocnienia pozycji trzem grupom docelowym:

- Trenerzy/Nauczyciele VET
- Uczniowie VET
- Przedsiębiorcy

na rynku pracy, zwłaszcza na stanowiskach pracy Przemysłu 4.0. Dzięki nabyciu umiejętności cyfrowych oraz w zakresie przedsiębiorczości społecznej, osoby z wadami słuchu oraz pracujący z nimi specjaliści (trenerzy/nauczyciele i przedsiębiorcy) zostaną lepiej zintegrowani z cyfrowym rynkiem pracy.

Przed opracowaniem poniższego przewodnika Konsorcjum Projektu 3D4DEAF przeprowadziło dogłębne badanie źródeł informacji, aby opisać stan wiedzy w dziedzinie cyfryzacji oraz sytuację osób niesłyszących w edukacji i na rynku pracy. Ponadto w każdym kraju partnerskim (Polska, Hiszpania, Cypr, Grecja i Włochy) zorganizowano grupy fokusowe z grupami docelowymi w celu określenia ich potrzeb i zebrania opinii.

Dla każdej grupy docelowej przedstawiono sekcję zawierającą wskazówki i wytyczne dotyczące wspierania osób niesłyszących/z ubytkiem słuchu w skutecznym wprowadzaniu ich na rynek pracy.

2. Słowniczek

Utrata słuchu

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) za ubytek słuchu uważa się stan, w którym osoba nie słyszy tak dobrze, jak osoba słyszająca normalnie, czyli posiadająca próg słyszenia w obu uszach na poziomie co najmniej 20 dB. Utrata słuchu może być łagodna, umiarkowana, umiarkowanie ciężka, ciężka lub głęboka i może dotyczyć jednego lub obu uszu. Do głównych przyczyn utraty słuchu zalicza się wrodzony lub wczesny ubytek słuchu w dzieciństwie, przewlekłe infekcje ucha środkowego, ubytek słuchu wywołany hałasem, ubytek słuchu związany z wiekiem oraz przez leki ototoksyczne uszkadzające ucho wewnętrzne.¹

Kształcenie i szkolenie zawodowe (VET)

Eurostat definiuje kształcenie i szkolenie zawodowe, w skrócie VET, czasami nazywane po prostu szkoleniem zawodowym, jako szkolenie w zakresie umiejętności i nauczania wiedzy związanej z konkretną branżą lub zawodem, w których uczeń lub pracownik chce uczestniczyć.

Kształcenie zawodowe można podjąć w instytucji edukacyjnej jako część kształcenia na poziomie średnim lub wyższym lub może stanowić część szkolenia wstępnego w trakcie zatrudnienia, na przykład jako praktykant, lub jako połączenie edukacji formalnej i nauki w miejscu pracy.²

Przedsiębiorczość

Komisja Europejska postrzega przedsiębiorczość jako wykorzystywanie możliwości i pomysłów oraz przekształcanie ich w wartość dla innych, która może mieć charakter finansowy, kulturalny lub społeczny. Więcej o tym, jak UE wspiera przedsiębiorczość, przeczytasz tutaj: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/supporting-entrepreneurship_en

Przemysł 4.0

IBM, jedna z największych i najstarszych firm informatycznych na świecie, twierdzi, że Przemysł 4.0 rewolucjonizuje sposób, w jaki firmy wytwarzają, ulepszają i dystrybuują swoje produkty. Producenci integrują nowe technologie, w tym Internet rzeczy (IoT), przetwarzanie w chmurze i analitykę, sztuczną inteligencję i uczenie maszynowe, w swoich zakładach produkcyjnych oraz podczas całej swojej działalności.³

---

¹ https://www.who.int/health-topics/hearing-loss#tab=tab_1

² [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Vocational_education_and_training_\(VET\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Vocational_education_and_training_(VET))

³ <https://www.ibm.com/topics/industry-4-0>

3. Trenerzy/Nauczyciele VET

Opis

W dynamicznym krajobrazie kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) pedagodzy odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości swoich uczniów, w tym tych głuchych lub niedosłyszących. Twoja misja jako trenera lub nauczyciela VET wykracza daleko poza przekazywanie wiedzy technicznej; obejmuje pielęgnowanie pewności siebie, umiejętności i motywacji niezbędnych niesłyszącym uczniom, aby z powodzeniem wkroczyli na rynek pracy. Celem tego przewodnika jest dostarczenie bezcennych spostrzeżeń, strategii i działań, które wzmocnią pozycję i pomogą Twoim niesłyszącym uczniom, wyposażając ich w pewność siebie i możliwości, których potrzebują, aby szybko i pewnie znaleźć zatrudnienie.

Na stale rozwijającym się rynku pracy, gdzie coraz bardziej ceni się różnorodność i włączenie społeczne, trenerzy i nauczyciele VET stoją na czele transformacji doświadczeń edukacyjnych wszystkich uczniów, w tym tych niesłyszących i niedosłyszących. Rola, jaką odgrywacie w przygotowaniu tych uczniów do wejścia na rynek pracy, jest wieloaspektowa i wykracza poza ściany klas. Nie jesteście jedynie wychowawcami; jesteście mentorami, zwolennikami i katalizatorami zmian. W tym przewodniku uznano znaczenie Waszej misji i starano się wyposażać Was w wiedzę i strategie potrzebne do inspirowania i wspierania niesłyszących uczniów w ich karierze zawodowej.

Osoby niesłyszące, jak każdy inny, posiadają wyjątkowe talenty, aspiracje i potencjał na wkład w siłę roboczą. Mogą jednak na swojej drodze napotkać bariery i uprzedzenia. Jako trenerzy i nauczyciele kształcenia i szkolenia zawodowego Wasze zaangażowanie na rzecz włączenia społecznego, równych szans i dostosowanego do potrzeb wsparcia może mieć ogromne znaczenie. W tym przewodniku omówiono praktyczne podejścia, zaczerpnięte z najlepszych praktyk i doświadczeń z życia codziennego, aby zapewnić Waszym niesłyszącym uczniom nie tylko znalezienie zatrudnienia, ale także zrobienie tego ze zwiększoną pewnością siebie i poczuciem własnej wartości. Razem możemy zbudować rynek pracy oparty na bogactwie różnorodności, na którym wyjątkowe perspektywy oraz umiejętności osób niesłyszących są cenione i włączane w tkankę naszego społeczeństwa.

Wskazówki i wytyczne

W tej sekcji trenerzy/nauczyciele VET mogą znaleźć przydatne wskazówki i wytyczne, którymi warto się kierować:

Wskazówka 1: Stwórz wspierające środowisko

Stworzenie włączającej i przyjaznej atmosfery w klasie to pierwszy krok w kierunku motywowania niesłyszących uczniów. Wzmacniaj poczucie przynależności poprzez promowanie otwartej komunikacji, zachęcanie do zadawania pytań i szanowanie indywidualnych stylów uczenia się. Upewnij się, że Twoje materiały dydaktyczne i technologia są dostępne i uwzględnij różnorodne potrzeby swoich uczniów. Budowanie wspierającej społeczności w klasie może być silnym czynnikiem motywującym, ponieważ wzmacnia przekonanie, że każdy ma cenną rolę do odegrania na rynku pracy.

Wskazówka 2: Wyznaczaj jasne i osiągalne cele

Motywacja często rozwija się w obecności jasno określonych celów. Współpracuj ze swoimi niesłyszącymi uczniami, aby ustalić spersonalizowane cele zawodowe. Podziel te cele na możliwe do wykonania etapy, co pozwoli po drodze doświadczyć poczucia osiągnięcia. Pomagając uczniom dostrzec jasną ścieżkę prowadzącą do pożądanego zawodu, możesz rozbudzić w nich motywację i determinację, aby odnieść sukces na rynku pracy.

Wskazówka 3: Zachęcaj do upominania się o swoje prawa

Wzmocnij pozycję swoich niesłyszących uczniów, ucząc ich, jak bronić siebie w środowisku edukacyjnym i miejscu pracy. Wyposaż ich w skuteczne strategie komunikacji, takie jak korzystanie z technologii wspomagających lub w razie potrzeby proszenie o udogodnienia. Rozwijając umiejętności upominania się o swoje prawa, nie tylko zwiększasz ich pewność siebie, ale także przygotowujesz ich na wyzwania, jakie mogą napotkać podczas poszukiwania pracy i w trakcie kariery zawodowej.

Wskazówka 4: Podkreśl umiejętności zbywalne

Podkreśl znaczenie uniwersalnych umiejętności, które wykraczają poza określone role zawodowe. Kompetencje miękkie, takie jak komunikacja, praca zespołowa, rozwiązywanie problemów i zdolność adaptacji, są wysoko cenione przez pracodawców. Dostosuj swój program nauczania, aby rozwijać te umiejętności u niesłyszących uczniów, umożliwiając im wyróżnienie się na konkurencyjnym rynku pracy.

Wskazówka 5: Połącz naukę z doświadczeniami życiowymi

Spraw, aby nauka była namacalna i istotna, włączając doświadczenia ze świata rzeczywistego do swojego nauczania. Angażuj swoich niesłyszących uczniów w staże lub projekty branżowe. Te praktyczne możliwości nie tylko zwiększają ich umiejętności, ale także budują ich pewność siebie i zrozumienie wybranej dziedziny.

Wskazówka 6: Oferuj mentoring i wzorce do naśladowania

Przedstaw swoim uczniom osoby niesłyszące, które odniosły sukces na rynku pracy. Zorganizuj możliwości mentoringu lub zaproś prelegentów, aby podzielili się swoimi historiami. Dostrzeganie wzorców do naśladowania osób niesłyszących rozwijających się w różnych karierach może zainspirować i zmotywować uczniów, wzmacniając przekonanie, że ich cele są osiągalne.

Wskazówka 7: Zapewnij kompleksowe poradnictwo zawodowe

Poprowadź swoich uczniów przez cały proces rozwoju kariery. Zaoferuj pomoc w tworzeniu CV, przygotowaniu do rozmowy kwalifikacyjnej i strategiach poszukiwania pracy. Wyposaż ich w narzędzia i wiedzę, których potrzebują, aby bez obaw poruszać się w procesie aplikowania o pracę, rozmowach kwalifikacyjnych i interakcjach w miejscu pracy.

Wskazówka 8: Wspieraj włączające środowiska uczenia się

Promuj integrację w swojej klasie, udostępniając różnorodne dostępne zasoby edukacyjne. Korzystaj z napisów do filmów, dostarczaj pisemne transkrypcje i korzystaj z pomocy wizualnych, aby wspierać niesłyszących uczniów. Zachęcaj do wspólnego uczenia się, podczas którego uczniowie o różnych umiejętnościach współpracują, tworząc wspierającą i włączającą atmosferę.

Wskazówka 9: Bądź na bieżąco z technologiami wspomagającymi

Bądź na bieżąco z najnowszymi technologiami i narzędziami wspomagającymi dostępnymi dla niesłyszących uczniów. Zapoznaj się z urządzeniami komunikacyjnymi, usługami tworzenia napisów w czasie rzeczywistym i innymi aplikacjami lub oprogramowaniem pomocniczym. Włączając te technologie do swoich metod nauczania, umożliwisz uczniom bardziej niezależny dostęp do informacji.

Wskazówka 10: Celebryj różnorodność i osiągnięcia

Dostrzegaj i świętuj różnorodność w swojej klasie, w tym osiągnięcia i postępy niesłyszących uczniów. Wyróżnij ich historie sukcesu, aby zainspirować i zmotywować całą klasę. Budowanie kultury włączenia i uznania wzmacnia pogląd, że każdy odgrywa cenną rolę na rynku pracy.

Wskazówka 11: Dostępne materiały szkoleniowe

Upewnij się, że wszystkie materiały szkoleniowe, w tym podręczniki, materiały informacyjne i zasoby internetowe, są dostępne dla niesłyszących uczniów. Może to obejmować udostępnianie wersji cyfrowych z funkcją zamiany tekstu na mowę lub korzystanie z systemów zarządzania nauczaniem obsługujących funkcje dostępności.

Wskazówka 12: Indywidualne plany nauczania

Pracuj z każdym niesłyszącym uczniem, aby stworzyć zindywidualizowany plan nauki, który będzie uwzględniał jego unikalne potrzeby i cele. Dostosuj swoje metody nauczania, oceny i usługi wsparcia, aby uwzględnić te plany.

Wskazówka 13: Współpracuj z usługami wsparcia

Ścisłe współpracuj ze służbami wsparcia na swoim kampusie, takimi jak centra pomocy dla osób niepełnosprawnych i tłumacze języka migowego. Specjaliści ci mogą zapewnić cenną pomoc w zapewnieniu Twoim niesłyszącym uczniom niezbędnych udogodnień.

Wskazówka 14: Skutecznie korzystaj z pomocy wizualnych

Włącz pomoce wizualne, diagramy i infografiki do swoich materiałów dydaktycznych, aby zwiększyć zrozumienie. Elementy wizualne mogą pomóc w skuteczniejszym przekazywaniu informacji uczniom, którzy polegają na komponentach wizualnych.

Wskazówka 15: Zachęcaj do wzajemnego wsparcia

Wzmacniaj poczucie wspólnoty i wzajemnego wsparcia w swojej klasie. Zachęcaj uczniów do wspólnej pracy i wzajemnego wspierania się, tworząc włączające środowisko uczenia się, w którym wszyscy korzystają ze wzajemnych doświadczeń.

Wskazówka 16: Regularne meldunki komunikacyjne

Zaplanuj regularne sesje indywidualne ze swoimi niesłyszącymi uczniami, aby omówić ich postępy, rozwiązać wątpliwości i przekazać opinię. Otwarte linie komunikacji mogą pomóc w szybkim identyfikowaniu i rozwiązywaniu problemów.

Wskazówka 17: Uwzględnij realne scenariusze

Wprowadź do swoich lekcji scenariusze i studia przypadków ze świata rzeczywistego, aby zilustrować praktyczne zastosowania treści. Dzięki takiemu podejściu materiał będzie bardziej wciągający i odpowiedni dla niesłyszących uczniów.

Wskazówka 18: Trening wrażliwości

Rozważ zaoferowanie szkolenia w zakresie wrażliwości całej klasie, aby promować zrozumienie i świadomość wyzwań stojących przed osobami niesłyszącymi. Może to stworzyć bardziej empatyczne i wspierające środowisko w klasie.

Wskazówka 19: Bądź na bieżąco ze standardami dostępności

Bądź na bieżąco z aktualnymi standardami dostępności i najlepszymi praktykami. Zapoznaj się z przepisami, takimi jak amerykańska ustawa o niepełnosprawnych (ADA), aby mieć pewność, że Twoje materiały i metody nauczania są zgodne z wymogami prawnymi.

Wskazówka 20: Wspieraj umiejętności dochodzenia swoich praw

Wspieraj swoich niesłyszących uczniów w broniieniu swoich praw. Naucz ich, jak komunikować swoje potrzeby, prosić o udogodnienia i asertywnie szukać wsparcia, którego potrzebują, zarówno w klasie, jak i w przyszłym miejscu pracy.

4. Uczniowie VET

Opis

Dla osób niesłyszących i niedosłyszących uczestniczących w kształceniu i szkoleniu zawodowym (VET) wejście na rynek pracy może być zarówno ekscytującą szansą, jak i wyjątkowym wyzwaniem. Jako niesłyszący uczeń VET masz do dyspozycji bogactwo potencjału i talentu, a Twoje aspiracje zasługują na każdą szansę na rozwój. Ten przewodnik został specjalnie opracowany, aby zapewnić Ci wiedzę, umiejętności i strategie potrzebne nie tylko do skutecznego poruszania się po rynku pracy, ale także do zdobycia pozycji konkurencyjnego i pewnego siebie kandydata. Twoja podróż jest ważna, a przy właściwym prowadzeniu możesz pokonać przeszkody i zrealizować swoje zawodowe marzenia.

Przejście z edukacji do zatrudnienia jest kluczowym krokiem w Twoim życiu i niezwykle ważne jest, aby rozpoznać rolę, jaką odgrywasz w kształtowaniu swojej przyszłości. Choć mogą pojawić się wyzwania, Twój potencjał sukcesu jest nieograniczony. W tym przewodniku doceniamy Twoją wyjątkową podróż oraz różnorodne umiejętności i doświadczenia, które wnosisz na rynek pracy. Jest to plan działania opracowany, aby pomóc Ci uwolnić Twój pełny potencjał i prosperować w świecie możliwości zawodowych. Wspólnie omówimy praktyczne wskazówki, strategie i działania, które nie tylko zwiększą Twoje możliwości w zakresie poszukiwania pracy, ale także pozwolą Ci wyróżnić się na konkurencyjnym rynku pracy. Twoja podróż do świata pracy zaczyna się tutaj, a naszym zadaniem jest wspierać Cię na każdym kroku.

Wskazówki i wytyczne

W tej sekcji uczniowie VET mogą znaleźć przydatne wskazówki i wytyczne, którymi warto się kierować:

Wskazówka 1: Poznaj swoje mocne strony i cele

Zrozumienie swoich unikalnych umiejętności, mocnych stron i celów zawodowych to pierwszy krok w kierunku udanego wejścia na rynek pracy. Poświęć trochę czasu na przemyślenie swoich zainteresowań i tego, w czym jesteś najlepszy. Zidentyfikuj branże i role, które odpowiadają Twoim aspiracjom. Ta samoświadomość nie tylko pomoże Ci w poszukiwaniu pracy, ale także zwiększy Twoją pewność siebie podczas omawiania potencjalnego wkładu z potencjalnymi pracodawcami.

Wskazówka 2: Zbuduj sieć wsparcia

Nie wahaj się szukać wsparcia i wskazówek u mentorów, nauczycieli, doradców zawodowych i innych uczniów, którzy przeszli podobną ścieżkę. Silna sieć wsparcia może zapewnić cenne spostrzeżenia, porady i zachętę na całej drodze do poszukiwania pracy. Mogą również pomóc w określeniu możliwości zatrudnienia i nawiązać kontakt z potencjalnymi pracodawcami.

Wskazówka 3: Rozwijaj silne umiejętności komunikacyjne

Skuteczna komunikacja to kluczowy atut na rynku pracy. Pracuj nad doskonaleniem swoich umiejętności komunikacyjnych, zarówno w mowie, jak i piśmie, i rozważ naukę języka migowego lub innych sposobów komunikacji, które odpowiadają Twoim potrzebom. Jasna i skuteczna komunikacja podczas rozmów kwalifikacyjnych oraz w miejscu pracy wyróżni Cię jako profesjonalnego i kompetentnego kandydata.

Wskazówka 4: Zaprezentuj swoje osiągnięcia

Utwórz kompleksowe CV i portfolio, które podkreślą Twoje osiągnięcia, umiejętności i doświadczenia. Dostosuj materiały aplikacyjne do każdego stanowiska, o które się ubiegasz, podkreślając, w jaki sposób Twoje kwalifikacje odpowiadają konkretnym wymaganiom stanowiska. Przedstawienie dowodów potwierdzających Twoje możliwości zrobi wrażenie na potencjalnych pracodawcach i zwiększy Twoją konkurencyjność.

Wskazówka 5: Kontynuuj ciągłe uczenie się

Na dzisiejszym szybko rozwijającym się rynku pracy ciągłe uczenie się jest kluczem do utrzymania konkurencyjności. Rozważ zapisanie się na dodatkowe kursy lub certyfikaty związane z Twoją dziedziną zainteresowań. To nie tylko poszerza Twoją wiedzę, ale także pokazuje potencjalnym pracodawcom Twoje zaangażowanie w rozwój zawodowy.

Wskazówka 6: Szukaj włączających pracodawców

Szukaj i zwracaj uwagę na pracodawców, którzy są znani ze swojego zaangażowania na rzecz różnorodności i włączenia społecznego. Organizacje te z większym prawdopodobieństwem zapewniają wspierające i przyjazne środowisko pracy. Gdy zidentyfikujesz takich pracodawców, wychodź z inicjatywą, skontaktuj się z nimi i wyraż zainteresowanie dołączeniem do ich zespołu.

Wskazówka 7: Rozwijaj odporność i pewność siebie

Wreszcie uwierz w siebie i swoje możliwości. Poszukiwanie pracy może być wyzwaniem i po drodze możesz napotkać niepowodzenia. Rozwijaj odporność i utrzymuj pozytywne nastawienie. Pewność swoich umiejętności i wartości, jaką wnosisz do miejsca pracy, będzie widoczna podczas rozmów kwalifikacyjnych i interakcji z potencjalnymi pracodawcami.

Wskazówka 8: Nawiązywanie kontaktów i stowarzyszenia zawodowe

Dołącz do stowarzyszeń zawodowych związanych z wybraną przez Ciebie dziedziną. Weź udział w wydarzeniach branżowych, warsztatach i konferencjach, aby nawiązać kontakty ze specjalistami i potencjalnymi pracodawcami. Budowanie sieci może otworzyć drzwi do możliwości zatrudnienia i dostarczyć cennych informacji na temat wybranej ścieżki kariery.

Wskazówka 9: Szukaj staży i praktyk

Rozważ aplikowanie na staże lub programy praktyk zawodowych w interesującej Cię dziedzinie. Możliwości te zapewniają praktyczne doświadczenie w miejscu pracy i często prowadzą do zatrudnienia w pełnym wymiarze godzin. Nie wahaj się zapytać o udogodnienia, aby zapewnić wspierające środowisko pracy.

Wskazówka 10: Rozwijaj markę osobistą

Stwórz i rozwijaj swoją markę, która obejmuje Twoje umiejętności, wartości i tożsamość zawodową. Korzystaj z platform mediów społecznościowych, takich jak LinkedIn, aby zaprezentować swoje osiągnięcia, podzielić się spostrzeżeniami branżowymi i nawiązać kontakt z potencjalnymi pracodawcami. Silna obecność w Internecie może pomóc Ci się wyróżnić i przyciągnąć oferty pracy.

Wskazówka 11: Monitoruj i redukuj zmęczenie

Podczas nauki, szczególnie jeśli używasz aparatów słuchowych, możesz doświadczyć zmęczenia słuchu, które stopniowo narasta w ciągu dnia. Dowiedz się, jak rozpoznać jego objawy – tarcie oczu, bóle głowy itp. Zdejmij aparat słuchowy i rób regularne przerwy.

Wskazówka 12: Zadbaj o swoje zdrowie psychiczne

Dbanie o swoje zdrowie psychiczne jest ważne. Dyskryminacja, problemy z dostępnością oraz praca w szkole – wszystko to odciska swoje piętno. Wypróbuj kilka metod samoopieki i wybierz te, które najbardziej Ci odpowiadają. Możesz spędzać czas na świeżym powietrzu, wykonywać ćwiczenia relaksacyjne, czytać coś niezwiązanego ze szkołą lub po prostu spędzić czas ze znajomymi.

Wskazówka 13: Dostosuj swoją naukę w szkole

Zajmij odpowiednie miejsce w klasie, najlepiej w pierwszej ławce w rzędzie od okna - światło za tobą odpowiednio oświetli tablicę i twarz nauczyciela. Usiądź w ławce z uczniem, który może Ci pomóc podczas lekcji, np. szybciej otworzyć książkę, wskazać ćwiczenie, pomóc z notatkami itp. Jeśli gubisz się w ilości materiału, poproś nauczyciela po każdym zajęciach o pisemne podsumowanie najważniejszych informacji w prostym języku. Jeśli masz taką możliwość, korzystaj z aplikacji i programów edukacyjnych. Korzystaj ze świetlicy szkolnej lub czytelnicy, gdzie możesz uzyskać pomoc w nauce od rówieśników/nauczyciela/bibliotekarza.

Wskazówka 14: Unikaj rozproszeń

Upewnij się, że Twoja nauka jest wolna od czynników rozpraszających. Usiądź z dala od źródeł hałasu w tle (wentylatory, otwarte drzwi na korytarze), poproś nauczyciela, aby powtórzył instrukcje, które pojawiają się w czasie hałasu i spróbuj zredukować zakłócenia wizualne w swoim środowisku uczenia się.

Wskazówka 15: Naucz się radzić sobie z dyskryminacją

Czasami osoby głuche doświadczają dyskryminacji. Może to mieć na nie wpływ, zwłaszcza w szkole i środowisku pracy. Dyskryminacja nie zawsze wygląda tak samo i może przybierać różne formy. Zabierz głos: nie ignoruj dyskryminacji. Jeśli czujesz się bezpiecznie, daj tej osobie znać wprost, że jej zachowanie jest krzywdzące lub dyskryminujące. Jeśli to możliwe, przedstaw sugestie na przyszłość, aby byli bardziej uważni. Jeśli tego typu zachowania się powtarzają, podejmij formalne działania: zgłoś dyskryminację

odpowiednim organom, np. wydziałowi ds. niepełnosprawności w Twojej szkole lub działowi kadr w miejscu pracy. Wiele instytucji posiada już procedury postępowania w przypadkach dyskryminacji.

Wskazówka 16: Wybierz odpowiednie rodzaje udogodnień

Niektóre powszechnie stosowane udogodnienia przez niesłyszących uczniów obejmują między innymi:

- usługi tłumaczeniowe
- usługi zamiany mowy na tekst
- systemy wspomagające słyszenie
- aplikacje do notatek
- media z napisami
- udogodnienia związane z egzaminowaniem

Zastanów się, jak udogodnienia mogą się różnić w Twoim przypadku w różnych sytuacjach. Na przykład udogodnienia stosowane podczas zajęć online mogą różnić się od tych przy spotkaniu twarzą w twarz. Musisz także rozpoznać, jaki rodzaj udogodnień będzie najlepiej dopasowany do rodzaju udostępnianych informacji, np. w przypadku kursów złożonych/technicznych.

Wskazówka 17: Używaj technologii do komunikacji

Wiele przydatnych aplikacji może pomóc uczniom niesłyszącym komunikować się z nauczycielami i rówieśnikami, gdy nie ma tłumacza. Pamiętaj, że te aplikacje nie muszą odpowiadać każdemu. Istnieje wiele aplikacji na różnych platformach, które mogą Ci pomóc. Poszukaj i dowiedz się, co najbardziej odpowiada Tobie.

Wskazówka 18: Zdobądź umiejętności cyfrowe

Aby nabyć umiejętności korzystania z technologii cyfrowych dla osób niesłyszących, ważne jest, aby szukać zasobów przeznaczonych dla głuchych, uczyć się cyfrowego języka migowego, korzystać z aplikacji i oprogramowania do komunikacji, brać udział w kursach online z napisami lub tłumaczeniem migowym, korzystać z dostępnych samouczków wideo i regularnie ćwiczyć.

Wskazówka 19: Uświadom swoją społeczność

W klasie lub w nowym miejscu pracy upewnij się, że Twoi nauczyciele, inni uczniowie lub osoby, z którymi pracujesz, są świadome Twojej głuchoty, aby mogli ułatwić Ci spotkania i rozmowy. Możesz także rozmawiać z osobami, z którymi często się kontaktujesz, na temat głuchoty i dostępności.

Wskazówka 20: Praktykuj upominanie się o swoje prawa

Może się zdarzyć, że kogoś nie usłyszysz lub nie zrozumiesz instrukcji. Zapewnij sobie dostęp do komunikacji i praktykuj utrzymywanie swoich praw. Możesz przygotować się na takie sytuacje, mając gotowe do użycia zwroty, np. "Przegapiłem to, co powiedziałaś. Czy możesz powtórzyć?" lub "Proszę, patrz na mnie, kiedy mówisz, żebym mógł czytać z ruchu warg". Poczujesz się bardziej pewny siebie, gdy będziesz przygotowany.

5. Przedsiębiorcy

Opis

I. King Jordan, pierwszy niesłyszący rektor Uniwersytetu Gallaudet, w 1988 r. wygłosił słynną deklarację, że "Osoby niesłyszące mogą robić wszystko, co słyszący, z wyjątkiem słyszenia". Od tego czasu wiele się zmieniło, jednak nadal niesłyszący są niedoceniani jako pracownicy. Zatrudnianie głuchych wymaga uwzględnienia pewnych warunków: dostosowania kursów i szkoleń do potrzeb komunikacyjnych i możliwości percepcyjnych osób niesłyszących, zapewnienia tłumacza migowego podczas rozmów kwalifikacyjnych lub usługi tłumacza wideo, jeśli to możliwe, ale przede wszystkim budowania włączającego i przyjaznego środowiska pracy, co może wymagać zmian w postawach i zachowaniu.

Wskazówki i wytyczne

W tej sekcji przedsiębiorcy mogą znaleźć przydatne wskazówki i wytyczne, którymi warto się kierować:

Wskazówka 1: Wybierz odpowiednią metodę komunikacji

Osoby niesłyszące lub niedosłyszące będą miały różne potrzeby komunikacyjne w miejscu pracy. Przedsiębiorcy lub pracodawcy mogą zastosować różne metody, takie jak tłumacze języka migowego, elektroniczne notatniki, które mogą spisywać podsumowanie mówionego tekstu do komputera za pomocą specjalistycznego oprogramowania, oraz programy zajmujące się zamianą mowy na tekst, które nagrywają wypowiedzi i przekształcają je na słowo pisane.

Wskazówka 2: Przeprowadź ocenę miejsca pracy

Dobrze jest zacząć od określenia, jaki jest aktualny stan wiedzy w Twojej firmie i co może być potrzebne, aby zapewnić niesłyszącym pracownikom potrzebne dostosowania. Przeprowadź audyt dotyczący dostosowania stanowiska pracy i formy szkolenia (szkolenie wstępne, przygotowanie na wypadek sytuacji awaryjnych, szkolenie stanowiskowe). Pozwoli to zidentyfikować proste zmiany, które możesz wprowadzić, aby usunąć bariery dla swoich pracowników.

Wskazówka 3: Zapewnij dostępne szkolenia

Podczas procesu szkoleniowego dodawaj napisy do wszystkich filmów szkoleniowych. Dzięki temu będą one nie tylko dostępne dla osób niesłyszących, ale mogą także pomóc wszystkim nowym pracownikom przyswoić więcej informacji. Pracownicy niesłyszący lub niedosłyszący muszą mieć dostęp do wszystkich materiałów szkoleniowych, aby mieć równe szanse na odniesienie sukcesu w nowej pracy.

Wskazówka 4: Buduj komunikację ze współpracownikami i świadomość działu

Podczas wdrażania nowego pracownika wszystkie osoby, które będą z nim pracować, powinny zostać poinformowane o preferowanych przez niego metodach komunikacji. Edukuj dział w zakresie właściwej etykiety i sposobów zapewnienia włączającego środowiska. Współpracownicy powinni wiedzieć, jak najlepiej zwrócić na siebie uwagę danej osoby, gdy zajdzie taka potrzeba, oraz jak komunikować się pisemnie lub ustnie. Zachęcaj do działań budujących zespół, które sprzyjają włączeniu społecznemu za pomocą środków niewerbalnych, takich jak pomoce wizualne lub interaktywne ćwiczenia grupowe.

Wskazówka 5: Odpowiednio organizuj spotkania

Organizując spotkanie, wybierz miejsce, które zapewni niesłyszącemu pracownikowi dobry dostęp wzrokowy, wystarczające oświetlenie i bezpośrednią linię wzroku, jeśli będzie tam obecny główny mówca. Przed rozpoczęciem spotkania zapytaj pracowników, w jaki sposób chcieliby się komunikować i wnieść wkład w trakcie spotkania. Przed spotkaniem dostarcz wszystkie pisemne materiały (agendę, prezentację, materiały informacyjne). Poinformuj innych uczestników spotkania, aby unikali mówienia w kilka osób na raz i brali udział w dyskusji pojedynczo. W ten sposób będzie jasne, kto jest mówcą.

Wskazówka 6: W trakcie i po spotkaniu

Poproś wszystkich uczestników, aby podnieśli rękę, zanim zaczną mówić. Umożliwia to tłumaczom przełączanie narracji i pozwala użytkownikom łatwo zidentyfikować, kto mówi. Podczas wirtualnych spotkań włączenie kamer powinno być obowiązkowe, aby niesłyszący pracownicy mogli czytać z ruchu warg. Ci, którzy nie potrafią czytać z ruchu warg, nadal mogą odbierać sygnały poprzez mimikę twarzy. Zaleca się także nagrywanie spotkań. Niesłyszącym pracownikom może być trudno robić notatki podczas oglądania tłumacza lub czytania napisów. Posiadanie nagrania, do którego będą mogli się odwołać, będzie pomocne zarówno dla niesłyszących członków Twojego zespołu, jak i słyszących. Dodatkowo możesz zapewnić transkrypcję, notatki, napisy na żywo lub tłumaczenie ustne, w zależności od preferencji i potrzeb pracownika.

Wskazówka 7: Dokonaj przeglądu planu gotowości swojej organizacji na wypadek sytuacji awaryjnych

Niestety nadal w większości budynków nie ma odpowiednich rozwiązań umożliwiających powiadomianie niesłyszących pracowników w sytuacji awaryjnej. Migające światła powinny towarzyszyć wszelkim alarmom dźwiękowym. W przypadku komunikatów alarmowych nadawanych przez głośniki lub domofony należy skorzystać z systemu partnerskiego, aby mieć pewność, że pracownik otrzyma wiadomość. Możesz używać alertów awaryjnych w formie SMS-ów i e-maili. Podczas orientacji przeprowadź pracownika przez wszystkie plany ewakuacji.

Wskazówka 8: Dowiedz się o udogodnieniach dla niesłyszących pracowników

Pracodawcy są odpowiedzialni za zapewnienie odpowiednich usprawnień ułatwiających skuteczną komunikację, co może obejmować zapewnienie tłumacza języka migowego na pełny etat lub proste dostosowanie kultury firmy. Często można zastosować kombinację wielu rozwiązań, aby wesprzeć komunikację i efektywną pracę pomiędzy niesłyszącymi i słyszącymi współpracownikami.

Wskazówka 9: Znajdź wspólny poziom komfortu

Zatrudniając niesłyszącego pracownika, nie zakładaj z góry jego potrzeb. Nie jest żadną ujmą czy brakiem szacunku zapytanie wprost o preferowane metody komunikacji. Ponieważ każdy jest inny, poszczególne osoby mogą mieć różne potrzeby i preferencje. W ramach wdrożenia rozważ omówienie najskuteczniejszych opcji spotkań ogólnofirmowych, aktualizacji zespołu, interakcji ze współpracownikami, oceny pracowników i indywidualnych przestrzeni do pracy. Im więcej będziesz komunikować się z wyprzedzeniem, tym lepsza będzie z czasem komunikacja w miejscu pracy.

Wskazówka 10: Przygotuj odpowiednie ogłoszenia o pracę

Jeśli planujesz zatrudnić osobę niesłyszącą, zadбай o to, aby Twoje ogłoszenie o pracę informowało potencjalnych kandydatów, że wspierasz osoby niepełnosprawne oraz że cenisz równość i różnorodność w miejscu pracy. Niektóre osoby z ubytkiem słuchu mogą nie chcieć korzystać z telefonu, dlatego zawsze należy podać alternatywną metodę kontaktu w celu uzyskania dodatkowych informacji (e-mail lub numer telefonu komórkowego, aby móc wysyłać wiadomości SMS). Jeśli korzystasz z usług agencji rekrutacyjnych, poinformuj ją o swoich dążeniach do rekrutacji zróżnicowanej siły roboczej, w tym osób niepełnosprawnych. Możesz także skontaktować się z organizacjami i stowarzyszeniami, które pomagają osobom niesłyszącym lub niedosłyszącym w uzyskaniu dostępu do zatrudnienia i rozwoju zawodowego. Używaj prostego języka i unikaj żargonu w formularzu wniosku. Wyraźnie zaznacz, że w razie potrzeby oferujesz wsparcie komunikacyjne podczas rozmów kwalifikacyjnych.

Wskazówka 11: Spraw, aby rozmowy kwalifikacyjne były dostępne

Upewnij się, że oświetlenie w pokoju rozmów kwalifikacyjnych jest odpowiednie, aby kandydat mógł widzieć usta rozmówcy. Kandydat nie powinien być skierowany twarzą w stronę okna, gdyż powoduje to zacienienie twarzy osoby przeprowadzającej rozmowę kwalifikacyjną. Sprawdź, czy układ siedzeń odpowiada kandydatowi. Pamiętaj, że dzięki wsparciu ubytek słuchu nie musi stanowić bariery dla osób wykonujących większość zawodów.

Wskazówka 12: Nie zwlekaj z wprowadzaniem udogodnień

Wdrażaj udogodnienia już od pierwszego dnia pracy niesłyszącego pracownika. Pokaże to charakter Twojej kultury pracy i sprawi, że nowy pracownik poczuje się mile widziany, a także pomoże skutecznie komunikować się całemu zespołowi. Pomoże to również w płynniejszym procesie wdrażania, ponieważ pracownicy łatwiej przyswajają informacje przekazywane w sposób dla nich odpowiedni.

Wskazówka 13: Spróbuj zredukować niepotrzebny hałas

Jeśli to możliwe, popraw akustykę w biurze: użyj miękkich dywanów, zainstaluj panele akustyczne i załóż gumowe nakładki na krzesła i nogi stołu. Pomoże to zmniejszyć hałas. Jeśli odtwarzasz muzykę, wyłącz ją lub zmniejsz głośność. Jeśli to możliwe, umieść stanowisko pracownika z ubytkiem słuchu w miejscu o dobrej akustyce.

Wskazówka 14: Skorzystaj z produktów i technologii wspomagających

Istnieje szeroka gama produktów i technologii, które mogą pomóc w usuwaniu barier w miejscu pracy dla osób niesłyszących. Sprawdź je wspólnie ze swoim pracownikiem i wybierz te najbardziej odpowiednie.

Wskazówka 15: Poznaj możliwości sprzętu, który już posiadasz

Warto również wziąć pod uwagę, że technologia wspomagająca nie musi być dodatkowym lub specjalistycznym sprzętem. Wiele programów i urządzeń codziennego użytku, takich jak smartfony, ma wbudowane funkcje, które mogą zwiększyć dostępność dla osób z ubytkiem słuchu.

Wskazówka 16: Skorzystaj z pomocy wizualnych

Oprócz profesjonalnych pomocy wizualnych, takich jak wykresy, mapy i diagramy, możesz także stworzyć własne materiały, np. ze wskazówkami odnośnie dobrej komunikacji. Razem ze swoim zespołem możesz stworzyć piktogramy przedstawiające zasady komunikacji z niesłyszącymi pracownikami. Może to być też świetna aktywność integracyjna.

Wskazówka 17: Bądź cierpliwy, elastyczny i wyrozumiały

Dostępność może być nowym doświadczeniem, ale nie poddawaj się! Tworzenie dostępnej kultury zależy od wszystkich członków zespołu i nie trzeba wiele, aby druga osoba poczuła się zaangażowana i doceniona.

Wskazówka 18: Zachęcaj do samodzielności

Zachęcaj swoich niesłyszących pracowników, aby bronili swoich praw. Poproś ich, aby komunikowali swoje potrzeby, prosili o udogodnienia i, jeśli zajdzie taka potrzeba, asertywnie szukali wsparcia w miejscu pracy.

Wskazówka 19: Wykorzystaj zewnętrzne fundusze i możliwości

Przeglądaj dostępne zachęty rządowe, programy rehabilitacji zawodowej i organizacje non-profit, aby uzyskać dostęp do zewnętrznych funduszy na integrację niesłyszących pracowników. Zapytaj także o fundusze UE, jeśli mają zastosowanie. Bądź na bieżąco ze zmieniającymi się przepisami i zwracaj się o wskazówki do odpowiednich agencji lub konsultantów w celu uzyskania kompleksowego wsparcia.

Wskazówka 20: Zapewnij przyjazne i włączające miejsce pracy

Dołóż wszelkich starań, aby wdrożyć udogodnienia, które zapewnią pracownikom niesłyszącym i niedosłyszącym odniesienie sukcesu na swoim stanowisku i jak najlepszą pracę z korzyścią dla firmy.

www.3d4deafproject.eu

Niniejszy dokument można kopiować, powielać i modyfikować zgodnie z powyższymi zasadami. Ponadto należy wyraźnie wskazać autorów dokumentu oraz wszystkie stosowne informacje o prawach autorskich.

Wszelkie prawa zastrzeżone. © Copyright 2023 3D4DEAF